

Over de radio en zo...

We hebben in de Venetiaanse Gaanderijen de expo 'Magie van Radio en TV' bezocht. Het is een mooi opgezette tentoonstelling waar we konden vaststellen dat het hoofdzakelijk de geschiedenis van het N.I.R. tot de heden-daagse BRTN betreft.

De Oostendse expo zette er ons toe aan zelf enkele herinneringen aan de radio uit te schrijven. We weten nog hoe de eerste radio's in de jaren dertig met kristallen lampen werkten met een antenne boven op het dak. Als er wind opstak, draaide de antenne en liet de T.S.F. (zo heette de radio destijds) nog enkel een fluittoon horen.

Radio Bratislava

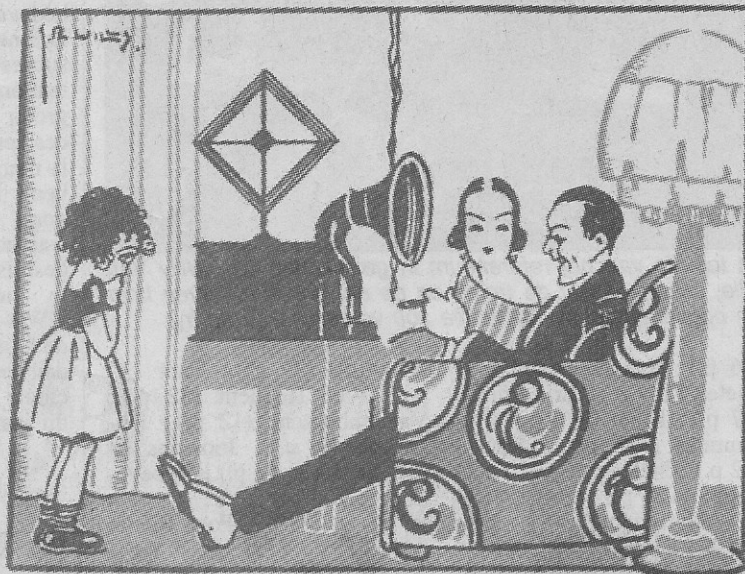
Met de snelle vooruitgang van de elektronica en het verbeteren van het zendvermogen, kwamen er nieuwe series radio's op de markt. Sierlijk bewerk met hout of bakeliet. De 'tableau' vertoonde namen van verschillende stations in Europa. Namen van steden waarvan de gewone mens nog nooit gehoord had. Bratislava bijvoorbeeld en Toulouse. Als men op de radio zes posten kon ontvangen, dan zat je al goed. Naast Brussel waren het vooral Radio Toulouse (voor de lichte Franse muziek) en Radio Hilversum (voor de Bonte Dinsdagavondtrein) die de promotie voor de nieuwe uitvinding uitmaakten.

Radio kostte maandloon maal drie

Al vlug vestigden zich in Oostende een aantal elektriciteitszaken die zich specialiseerden in de verkoop en het installeren van radio's. Hierbij denken we aan *Radio Demeester* in de Witte Nonnenstraat, *Radio Marlein* in de Kapellestraat en *Radio Bovit* in het Westerkwartier.

Een radio kostte in die tijd

LA T. S. F.
SANS
ANTENNE
EST RÉALISÉE
PRATIQUEMENT
GRACE
AUX
APPAREILS

SUPER-AMPLIVOX et AMPLIVOX

Vóóroorlogse publicitaire prentkaart van 'Radio Demeester' met een ontvanger uit het jaar 1932.

veel geld. In het jaar 1936 en daar omtrent verdiende een bediende tussen de 1.200 à 1.600 fr. per maand. Voor een radio moest er 4.500 fr. worden neergeteld. Drie maanden loon dus. Sommigen haalden hun spaarboekje leeg om zich een T.S.F. aan te schaffen.

Meesterspion

Toen de mobilisatie in 1939 uitbrak, was er iedere avond een uitzending met verzoekplaten aangevraagd door soldaten. Het soldaten-halfuurtje zou op termijn tot een groot luistersucces uitgroeien. Maar de radio was meer dan dat. Zo was er in de Kapellestraat een geheime spionagezender die gecodeerde boodschappen richting Rusland stuurde. De aanzet van het spionagenest *Het Rode Orkest*. Een paar dagen na het uitbreken van de oorlog op 10 mei 1940, konden de medewerkers met hun zendapparatuur via Knokke naar Parijs vluchten. Gans de oorlog werd er van daaruit verder geseind onder leiding van meester-spion Trepper.

Marie doet de was...

Een van de eerste zaken die de Duitsers trouwens tijdens de bezetting verboden, was het besluisteren van Engelse programma's. Het is eigenlijk

ongelooflijk dat mensen in 1940-45 gestraft werden omdat ze door burens bij de Kommandantur werden verklikt voor het beluisteren van Engelse uitzendingen. Van de Duitsers mocht men alleen naar de door hen gecontroleerde stations luisteren. Brussel en Parijs waren de voornaamste. De BBC speelde daar op in en op de tonen van *La Cucaracha* werd vanuit Londen gezongen 'Radio Paris ment, Radio Paris ment, Radio Paris est Allemand !' (Radio Parijs liegt, Radio Parijs is Duits).

Ook hoorde men op de Engelse posten geregeld gecodeerde boodschappen. Zoals 'Marie doet de was' of 'de vissen worden morgen gevangen'. Berichten bestemd voor de verbindingsmensen bij de weerstand.

Droeg de oorlogsverslaggeving bij tot de popularisering van de radio, ook de dood en de begrafenissen van Koning Albert I in 1934 en Koningin Astrid in 1935 bezorgden het medium bekendheid. Later kwamen daar de rechtstreekse sportreportages bij. Voetbal, de Ronde van Frankrijk en boks deden het.

Wat zegt den lenglensman ?

Laten we bij dat alles de

speciale wereldradio niet vergeten. Meer bepaald 'Radio Oostende' met zijn enorme transmissiepylonen in de duinen van Middelkerke. Het station heeft radiocontact met de Belgische visserij en de schepen ter lange omvaart overal ter wereld. Voor de opvarenden was het vele jaren de enige vaste verbinding met het vaderland. Voor reders en vissersfamilies een houvast.

Wanneer de vissers een reis voorbereidden, vroegen ze stevast 'wat zegt den Ienglensman'. Waarmee ze bedoelden wat de weersvoorspellingen waren die vanuit Engeland op de radio kwamen. Ze wisten dat Groot-Brittannië tal van schepen uitgerust met weerkundige apparatuur rond de eilanden liggen hadden, en de voorspellingen vanuit die hoek betrouwbaar en nauwkeurig waren.

Vóór de tweede wereldoorlog was er ook sprake van radiotreinen die de ééndagstoe-risten naar leuke plaatsten brachten.

In de wagons was er doorlopend prettige muziek te beluisteren. Pas later kwamen de draagbare radio's op de markt en deed de ontvanger ook zijn intrede in de personenwagens. Eigenlijk heeft de opkomst van de televisie nooit het succes van de radio kunnen aantasten.

Een luchtige prentkaart uit de mobilisatieperiode anno 1939-1940 waarop de radio al centraal stond.